

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
«ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. Επί της αρχής του σχεδίου νόμου

Η σπουδαιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, έχει αναδειχθεί, σήμερα, περισσότερο από ποτέ, στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο αναπτυγμένο κόσμο. Η Ανώτατη Εκπαίδευση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο, τόσο στην πνευματική και επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη των πολιτών όσο και στην ευημερία της κοινωνίας ως σύνολο, αφού ενδυναμώνει την κοινωνική συνοχή, την πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.

Ήδη από τη δεκαετία του '60 έχουν πραγματοποιηθεί ραγδαίες αλλαγές στη δομή των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Η εξέλιξη των αγροτικών και βιομηχανικών κοινωνιών στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες των υπηρεσιών, συνετέλεσε στη μαζική εισροή νέων στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και είχε ως αποτέλεσμα την επέκταση του τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και τη διαφοροποίηση των ιδρυμάτων σε πανεπιστήμια και τεχνολογικά ιδρύματα. Νέα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα καθώς και νέα προγράμματα σπουδών δημιουργήθηκαν έτσι ώστε να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση. Αυτό συνέβη και στην Ελλάδα, όπου έως σήμερα έχουν ιδρυθεί 23 Πανεπιστήμια, (συμπεριλαμβανόμενου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου) και 16 Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (συμπεριλαμβανομένης της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης – Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) κατανεμημένα σχεδόν σε όλες τις μεγάλες πόλεις της χώρας.

Βασικό γνώρισμα της σύγχρονης εποχής είναι η Κοινωνία της Γνώσης, η οποία χαρακτηρίζεται από την αυξανόμενη σημασία της επιστήμης, της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας για την ευημερία των πολιτών της. Η πληροφορία και η δημιουργία νέας γνώσης έχουν αναδειχτεί

σημαντικότεροι παραγωγικοί συντελεστές από ότι η γη, οι πρώτες ύλες ή τα εργατικά χέρια. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η γνώση να έχει αναδειχθεί ως ο κυριότερος φορέας ανταγωνιστικότητας και τα Α.Ε.Ι., ο κατεξοχήν χώρος παραγωγής γνώσης και έρευνας, να αποτελούν τον πυρήνα των ισχυρών χωρών σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πόσο σημαντική είναι η ανάπτυξη της Γνώσης ως παράμετρος ευημερίας για την Ευρώπη γίνεται αντιληπτό αν αναλογιστεί κανείς ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να ανταγωνιστεί άλλες προηγμένες οικονομίες ούτε στη βάση των φυσικών πόρων ούτε σε φτηνή εργασία **αφού δεν σκοπεύει να αποποιηθεί το κοινωνικό της μοντέλο**. Παράλληλα, χώρες όπως η Κίνα και η Ινδία, διαθέτουν όλο και μεγαλύτερο υψηλής εξειδίκευσης ανθρώπινο δυναμικό που προσφέρει χαμηλού κόστους υπηρεσίες με αποτέλεσμα να «απειλούνται» οι οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με τον τριτογενή τομέα της οικονομίας, ο οποίος αποτελεί κύρια παραγωγική δραστηριότητα της Ευρώπης.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα της Ευρώπης σχετικά με άλλες περιοχές του κόσμου για πολλούς αιώνες ήταν η εκπαίδευση και ειδικά τα πανεπιστήμιά της. Αυτό τίθεται πλέον υπό αμφισβήτηση αφού σε άλλες περιοχές του πλανήτη, όπως στη Β. Αμερική, στην Αυστραλία και στη ΝΑ Ασία έχουν αναπτυχθεί Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα υψηλότατου επιπέδου. Δεν είναι τυχαίο ότι, στο διεθνώς αναγνωρισμένο πίνακα παγκόσμιας κατάταξης των 500 καλύτερων πανεπιστημίων του κόσμου, που καταρτίζει το Πανεπιστήμιο της Σαγκάη, το 2006, τα 17 στα 20 πρώτα Πανεπιστήμια, είναι αμερικανικά, τα 2 βρετανικά, το Κέιμπριτζ και η Οξφόρδη, και ένα Ιαπωνικό βρίσκεται στην 20^η θέση. Στον πίνακα κατάταξης, τα μόνα ελληνικά ΑΕΙ που συμπεριλαμβάνονται, είναι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο της Αθήνας και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στην τρίτη και τέταρτη εκατοντάδα αντίστοιχα για το 2005. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην κατάταξη του 2006 και τα δύο πανεπιστήμια βρίσκονται στην τέταρτη εκατοντάδα.

Το Μάρτιο του 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας έθεσε ως σημαντικό στρατηγικό στόχο «η Ένωση έως το 2010 να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Το 2002 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Βαρκελώνη κάλεσε τα κράτη μέλη της ΕΕ να συνεργαστούν στενότερα στο πλαίσιο της Διαδικασίας για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, μια προσπάθεια, η οποία επεκτείνεται πέρα από τα σύνορα της ΕΕ αφού σ' αυτήν συμμετέχουν 45 ευρωπαϊκά κράτη. Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης αποτελεί πλέον κεντρική συνιστώσα της στρατηγικής της Λισσαβόνας, αφού όπως υπέδειξαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων στο Hampton Court τον Οκτώβριο του 2005, τα Πανεπιστήμια, η έρευνα & ανάπτυξη συνιστούν τα θεμέλια της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης.

Για να έχει η Ευρώπη μια βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία βασισμένη στη Γνώση, πρέπει να βελτιώσει την ικανότητα της να παράγει γνώση μέσω της έρευνας, να τη διαχέει μέσω της εκπαίδευσης και να την εφαρμόζει μέσω της καινοτομίας. Όπως τονίζουν οι Ανακοινώσεις της Επιτροπής αλλά και η Έκθεση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου όπου προήδρευε ο Wim Kok (2004), πρέπει να γίνει αντιληπτό, ότι το «τρίγωνο της Γνώσης», το οποίο περιλαμβάνει την έρευνα, την εκπαίδευση και την καινοτομία πρέπει να αποτελέσει το επίκεντρο γύρω από το οποίο πρέπει να αναπτυχθούν οι εθνικές πολιτικές που εξυπηρετούν τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανειλημμένως έχει επιστήσει την προσοχή στα κράτη μέλη όσον αφορά στην αύξηση των επενδύσεων για την παιδεία και ειδικότερα για την αύξηση των επενδύσεων για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Όπως αναφέρει η Επιτροπή, οι συνολικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση το 2001 ανέρχονται μόλις στο 1,15% του ΑΕΠ της Ένωσης, ποσοστό που αναμένονταν να μειωθεί με την είσοδο των 12 νέων κρατών μελών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 2,5% για τον Καναδά, στο 2,7% για τις ΗΠΑ, 2,7% για την Κορέα, στο 1,5% για την

Αυστραλία. Στόχος για την επόμενη δεκαετία, κατά την Επιτροπή, είναι οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις για την Ανώτατη Εκπαίδευση να φτάσουν έως το τέλος της δεκαετίας το 2% του ΑΕΠ της Ένωσης. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με την έκθεση του Ο.Ο.Σ.Α., οι δημόσιες επενδύσεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση ανέρχονται στο 1,3% του ΑΕΠ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επίσης κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου σχετικά με την ανάπτυξη της έρευνας. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η Επιτροπή, οι Ευρωπαίοι επιστήμονες που έλαβαν βραβείο Νόμπελ κατά την τελευταία δεκαετία (1995-2005) ανέρχονται σε ποσοστό μόλις 19% του συνόλου, ποσοστό που απέχει πολύ από το 73% κατά την περίοδο 1901-1950. Παρατηρείται, επίσης, το παράδοξο να παρέχεται μικρότερος αριθμός ερευνητικών θέσεων στην Ευρώπη, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα, όπου απασχολείται μόλις το 50% των ευρωπαϊών ερευνητών, σε σχέση με το 83% των αμερικανών ερευνητών και το 66% των Ιαπώνων. Τα κονδύλια επίσης για την έρευνα στις ΗΠΑ ανέρχονται το 2003 στο 2,59% του ΑΕΠ, στο 3,15% για την Ιαπωνία στο 2,9% για τη Ν. Κορέα και μόλις στο 1,96% στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέχρι το 2010 το ποσοστό του ΑΕΠ για την έρευνα αναμένεται ότι θα φτάσει το 2,2%, κάτι που θα συντελεστεί και στην Κίνα την ίδια χρονιά αντί για τον στόχο του 3% της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Το Μάιο του 2006 οι Επίτροποι Jan Figel (Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Πολιτισμός και Πολυγλωσσία) και Janez Potočnik (Επιστήμη και Έρευνα) κάλεσαν τα κράτη μέλη να θέσουν ως υψηλή εθνική προτεραιότητα τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης έτσι ώστε να αξιοποιηθεί το δυναμικό των τεσσάρων χιλιάδων Ευρωπαϊκών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, του ενάμισι εκατομμυρίου ακαδημαϊκού προσωπικού και των 17 εκατομμυρίων σπουδαστών. Όπως αναφέρεται στην σχετική Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Delivering on the Modernisation Agenda for Universities: Education, Research and Innovation», τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίζουν τους πολιτικούς στόχους και τις κατευθυντήριες γραμμές και να δώσουν πραγματική αυτονομία στα ΑΕΙ για να τους επιτύχουν, πάντα σε συνδυασμό με κοινωνική λογοδοσία για το έργο τους. Αυτό απαιτεί νέα συστήματα **εσωτερικής διακυβέρνησης** των ΑΕΙ τα οποία

θα συμβάλλουν στην επίλυση των προβλημάτων που προέρχονται από τον κατακερματισμό των ιδρυμάτων αυτών σε Σχολές, Τμήματα, Τομείς και θα θέτουν στρατηγικές προτεραιότητες σε επίπεδο ιδρύματος. Επίσης, απαιτεί μια επαγγελματική διαχείριση του διοικητικού έργου, των ανθρώπινων πόρων και των οικονομικών των ΑΕΙ. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή τα κράτη μέλη πρέπει να φροντίσουν να κατοχυρώσουν τη δυνατότητα ανάδειξης σωστής ηγεσίας και διαχείρισης στα ΑΕΙ καθώς και ευέλικτους μηχανισμούς χρηματοδότησης.

Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η γνώση και τα επιστημονικά επιτεύγματα σήμερα δεν παράγονται ατομικά αλλά συνήθως αποτελούν αποτέλεσμα συλλογικής και πολλές φορές διεπιστημονικής προσπάθειας από ομάδες ή ακόμη και από ευρωπαϊκά ή παγκόσμια δίκτυα. Έτσι, αυτή τη στιγμή στην Ευρώπη λαμβάνει χώρα μια μεγάλη προσπάθεια για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης που σε συνδυασμό με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας θα δώσουν τη δυνατότητα στα ευρωπαϊκά ΑΕΙ να αναπτύξουν συνεργασίες, κοινά προγράμματα σπουδών κι ερευνητικά προγράμματα. Στη διαδικασία αυτή συμμετέχουν 45 ευρωπαϊκές χώρες, ανάμεσα στις οποίες και η Ελλάδα, που έχουν θέσει ως στόχο να καταστήσουν συμβατά τα συστήματα Ανώτατης Εκπαίδευσής τους, διαρθρωμένα σε τρεις κύκλους σπουδών (προπτυχιακός, μεταπτυχιακός, διδακτορικός), να εφαρμόσουν κοινά κριτήρια Διασφάλισης της Ποιότητας, να διευκολύνουν την αναγνώριση των πτυχίων, να χρησιμοποιήσουν κοινά εργαλεία, όπως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων και το Παράρτημα Διπλώματος ενώ συγχρόνως να λαμβάνουν υπόψη την κοινωνική διάσταση της Ανώτατης Εκπαίδευσης εξασφαλίζοντας ισότιμη πρόσβαση και συμμετοχή των φοιτητών στη διακυβέρνηση των ΑΕΙ.

Για το σκοπό αυτό, από την πρώτη στιγμή της ανάληψης της διακυβέρνησης της χώρας το Μάρτιο του 2004 από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, τέθηκε το βασικό πλαίσιο της πολιτικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση με σκοπό την επίτευξη των τεθέντων στόχων το 2010 κι άρχισε η υλοποίησή τους, με νομοθετικές παρεμβάσεις κυριότερες των οποίων είναι:

- Νόμος 3328/2005 για την ίδρυση νέου φορέα, για την αναγνώριση των πτυχίων Πανεπιστημίων εξωτερικού (ΔΟΑΤΑΠ), ώστε να απλουστευθεί η διαδικασία της αναγνώρισης τίτλων σπουδών, να εναρμονιστεί η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία και να μπει μία τάξη στην ήδη κακή κατάσταση στο χώρο των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων.

- Νόμος 3374/2005 για την ίδρυση της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΙΠ) στην Ανώτατη Εκπαίδευση, την καθιέρωση Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων και του Παραρτήματος Διπλώματος. Μέσω αυτής της νομοθετικής παρέμβασης καθιερώνεται ουσιαστικά η αξιολόγηση στην Ανώτατη Εκπαίδευση, με βάση αντικειμενικά ευρωπαϊκά κριτήρια και διαδικασίες και γίνεται το πιο σοβαρό ίσως βήμα στην πορεία της Ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης προς τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης.

- Νόμος 3369/2005 *περί Συστηματοποίησης της δια βίου μάθησης*. Είναι μία ακόμη παρέμβαση μέσω της οποίας θεσμοθετούνται διαδικασίες δια βίου εκπαίδευσης και δίνεται η δυνατότητα στα ΑΕΙ να ιδρύσουν και να λειτουργήσουν τα Ινστιτούτα Δια Βίου Εκπαίδευσης. Η δυνατότητα αυτή τοποθετεί τα ΑΕΙ στο κέντρο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής της χώρας εφόσον, αυτά έχουν πλέον τη δυνατότητα να δίνουν νέες και συχνά καινοτόμες ευκαιρίες μάθησης στους πολίτες και συγχρόνως, να πρωταγωνιστούν στην προσαρμογή των εργαζομένων στις διαρθρωτικές και τεχνολογικές αλλαγές οι οποίες συντελούνται με εξαιρετική ταχύτητα στον επαγγελματικό χώρο.

- Νόμος 3404/2005 με τον οποίο συμπληρώνονται και ενισχύονται οι αναγκαίες διαδικασίες για τη διασφάλιση και προαγωγή της ποιότητας της Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης.

- Νόμος 3391/2005 για την ίδρυση Διεθνούς Πανεπιστημίου, ο οποίος αποτελεί το πρώτο συστηματικό άνοιγμα της Ανώτατης Εκπαίδευσης εκτός συνόρων, με ευθύνη της ίδιας της Πολιτείας και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης, σε διεθνές επίπεδο.

- Νόμος 3404/2005 (Άρθρο 23) που καθιερώνει τα κοινά και διακρατικά μεταπτυχιακά προγράμματα και Διδακτορικά διπλώματα και ενισχύει τις ευρωπαϊκές και διεθνείς διαπανεπιστημιακές συνεργασίες.

Οι παραπάνω προσπάθειες εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων, το οποίο ολοκληρώνεται με την κατάθεση του παρόντος σχεδίου νόμου που αφορά στη δομή και τη λειτουργία των ΑΕΙ καθώς και με την κατάθεση των νομοσχεδίων για την αναβάθμιση της έρευνας και τον εκσυγχρονισμό των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών που θα ακολουθήσουν. Όλες οι προαναφερθείσες ενέργειες και πρωτοβουλίες συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο κυβερνητικής πολιτικής που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, δημιουργώντας τις προοπτικές για την οργάνωση και λειτουργία ενός αποτελεσματικού και ποιοτικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Το παρόν σχέδιο νόμου, που υποβάλλεται στη Βουλή προς ψήφιση, έχει λάβει υπ' όψιν τη συσσωρευμένη εμπειρία και τις αδυναμίες που παρατηρούνται μετά τη μακρόχρονη εφαρμογή του ν. 1268/1982, που αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο για τη δομή και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι.. Αποτελεί προϊόν επεξεργασίας και συγκερασμού ποικίλων απόψεων που διαμορφώθηκαν στη διάρκεια μιας δημόσιας διαβούλευσης, μέσω του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, των Επιτροπών Εμπειρογνομόνων στο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, της Συνόδου των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων και των Προέδρων των ΤΕΙ, φοιτητικών και σπουδαστικών ενώσεων και ενός μεγάλου αριθμού προτάσεων που υποβλήθηκαν μέσω του Διαδικτύου ή με άλλους τρόπους κι έχει συνεκτιμήσει τους προβληματισμούς που, κατά καιρούς, έχουν αναπτυχθεί.

Βασικός προβληματισμός και διάχυτη πεποίθηση είναι ότι η ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση διέρχεται βαθιά και χρόνια κρίση. Το σύστημα της Ανώτατης Εκπαίδευσης χαρακτηρίζεται από συγκεντρωτισμό, εσωστρέφεια και έλλειψη διαφάνειας. Στους κόλπους των Α.Ε.Ι. παρατηρούνται φαινόμενα δημοκρατικού ελλείμματος στην εκλογή και την ανάδειξη των διοικητικών τους αρχών, κατάχρηση της έννοιας του ασύλου, και διάφορες δυσλειτουργίες. Σε αυτά έρχονται να προστεθούν η ανεπάρκεια στην οικονομική και διοικητική διαχείρισή τους, η υστέρηση στην υλικοτεχνική τους υποδομή και η ανυπαρξία σύγχρονων βιβλιοθηκών. Ο συνδυασμός των παραπάνω στοιχείων αποτελεί

τροχοπέδη στην εκπλήρωση της βασικής αποστολής των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που είναι η παραγωγή νέας γνώσης και ερευνητικής δραστηριότητας.

Ο ν. 1268/1982 παρουσιάζει πολυάριθμες ατέλειες και αρκετές διατάξεις του παρέμειναν πρακτικά ανεφάρμοστες. Οι ρυθμίσεις του έχουν αποτελέσει αντικείμενο κριτικής από την ίδια την ακαδημαϊκή κοινότητα, με αποτέλεσμα να κρίνεται σήμερα ως απολύτως αναγκαία η μεταβολή θεμελιωδών διατάξεών του και η προσαρμογή του στα διεθνή και ευρωπαϊκά δεδομένα στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στο παρελθόν έγιναν κάποιες προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου για τη δομή και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι. και πολλές εξαγγελίες και απόπειρες εκπαιδευτικών αλλαγών. Σημαντική απόπειρα μεταρρύθμισης απέτυχε ο ν. 2083/1992, αλλά οι νεωτερισμοί του αναιρέθηκαν από μετέπειτα αποσπασματικές μεταρρυθμίσεις. Ακολούθησε ο ν. 2517/1997. Οι ρυθμίσεις αυτές εντούτοις δεν επέφεραν ριζικές μεταβολές στο πεδίο της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ο αποσπασματικός χαρακτήρας των διαφόρων νομοθετικών παρεμβάσεων δημιούργησε ένα δαιδαλώδες θεσμικό πλαίσιο, του οποίου η χρησιμότητα συχνά τίθεται σε αμφισβήτηση. Η ενδεικτική αναφορά, απλώς σε επίπεδο απαρίθμησης, των σχετικών νομοθετημάτων, καταδεικνύει τη διαπίστωση αυτή:

- Νόμος 1286/1982 (Φ.Ε.Κ. 119 Α')
- Νόμος 1346/1983 (Φ.Ε.Κ. 46 Α')
- Νόμος 1351/1983 (Φ.Ε.Κ. 56 Α')
- Νόμος 1379/1983 (Φ.Ε.Κ. 101 Α')
- Νόμος 1400/1983 (Φ.Ε.Κ. 156 Α')
- Νόμος 1404/1983 (Φ.Ε.Κ. 173 Α')
- Νόμος 1566/1985 (Φ.Ε.Κ. 167 Α')
- Νόμος 1674/1986 (Φ.Ε.Κ. 203 Α')
- Νόμος 1771/1988 (Φ.Ε.Κ. 71 Α')
- Νόμος 1821/1988 (Φ.Ε.Κ. 271 Α')
- Νόμος 1824/1988 (Φ.Ε.Κ. 296 Α')
- Νόμος 1865/1989 (Φ.Ε.Κ. 210 Α')

- Νόμος 1892/1990 (Φ.Ε.Κ. 101 Α')
- Νόμος 1894/1990 (Φ.Ε.Κ. 110 Α')
- Νόμος 1946/1991 (Φ.Ε.Κ. 69 Α')
- Νόμος 1966/1991 (Φ.Ε.Κ. 147 Α')
- Νόμος 2009/1992 (Φ.Ε.Κ. 18 Α')
- Νόμος 2043/1992 (Φ.Ε.Κ. 79 Α')
- Νόμος 2083/1992 (Φ.Ε.Κ. 159 Α')
- Νόμος 2158/1993 (Φ.Ε.Κ. 109 Α')
- Νόμος 2174/1993 (Φ.Ε.Κ. 210 Α')
- Νόμος 2188/1994 (Φ.Ε.Κ. 18 Α')
- Νόμος 2233/1994 (Φ.Ε.Κ. 141 Α')
- Νόμος 2266/1994 (Φ.Ε.Κ. 218 Α')
- Νόμος 2303/1995 (Φ.Ε.Κ. 80 Α')
- Νόμος 2327/1995 (Φ.Ε.Κ. 156 Α')
- Νόμος 2341/1995 (Φ.Ε.Κ. 208 Α')
- Νόμος 2413/1996 (Φ.Ε.Κ. 124 Α')
- Νόμος 2454/1997 (Φ.Ε.Κ. 7 Α')
- Νόμος 2517/1997 (Φ.Ε.Κ. 160 Α')
- Νόμος 2525/1997 (Φ.Ε.Κ. 188 Α')
- Νόμος 2530/1997 (Φ.Ε.Κ. 218 Α')
- Νόμος 2552/1997 (Φ.Ε.Κ. 266 Α')
- Νόμος 2621/1998 (Φ.Ε.Κ. 136 Α')
- Νόμος 2640/1998 (Φ.Ε.Κ. 206 Α')
- Νόμος 2703/1999 (Φ.Ε.Κ. 72 Α')
- Νόμος 2721/1999 (Φ.Ε.Κ. 112 Α')
- Νόμος 2740/1999 (Φ.Ε.Κ. 186 Α')
- Νόμος 2752/1999 (Φ.Ε.Κ. 248 Α')
- Νόμος 2768/1999 (Φ.Ε.Κ. 273 Α')
- Νόμος 2771/1999 (Φ.Ε.Κ. 280 Α')
- Νόμος 2817/2000 (Φ.Ε.Κ. 78 Α')
- Νόμος 2819/2000 (Φ.Ε.Κ. 84 Α')
- Νόμος 2889/2001 (Φ.Ε.Κ. 37 Α')
- Νόμος 2909/2001 (Φ.Ε.Κ. 90 Α')
- Νόμος 2916/2001 (Φ.Ε.Κ. 114 Α')

- Νόμος 2919/2001 (Φ.Ε.Κ. 128 Α')
- Νόμος 2986/2002 (Φ.Ε.Κ. 24 Α')
- Νόμος 3027/2002 (Φ.Ε.Κ. 152 Α')
- Νόμος 3075/2002 (Φ.Ε.Κ. 297 Α')
- Νόμος 3149/2003 (Φ.Ε.Κ. 141 Α')
- Νόμος 3194/2003 (Φ.Ε.Κ. 267 Α')
- Νόμος 3205/2003 (Φ.Ε.Κ. 297 Α')
- Νόμος 3220/2004 (Φ.Ε.Κ. 15 Α')
- Νόμος 3255/2004 (Φ.Ε.Κ. 138 Α')
- Νόμος 3328/2005 (Φ.Ε.Κ. 80 Α')
- Νόμος 3369/2005 (Φ.Ε.Κ. 171 Α')
- Νόμος 3374/2005 (Φ.Ε.Κ. 189 Α')
- Νόμος 3391/2005 (Φ.Ε.Κ. 240 Α')
- Νόμος 3404/2005 (Φ.Ε.Κ. 260 Α')
- Νόμος 3443/2006 (Φ.Ε.Κ. 41 Α')

Εν αντιθέσει με τη συντριπτική πλειοψηφία των νομοθετημάτων αυτών, που εστιάζουν σε λεπτομέρειες και μεμονωμένες ρυθμίσεις, το προτεινόμενο σχέδιο νόμου δημιουργεί ένα γενικό περίγραμμα, το οποίο λαμβάνοντας υπόψη την αυτοτέλεια των ΑΕΙ, χαράσσει κατευθυντήριες γραμμές και αφήνει τον καθορισμό των επιμέρους θεμάτων στα ίδια τα ΑΕΙ, μέσω των εσωτερικών κανονισμών τους, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες που προκύπτουν για κάθε ΑΕΙ. Βασικός στόχος των νέων ρυθμίσεων για τη δομή και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι. είναι αφενός να αναλάβουν πραγματικά τις ευθύνες τους και αφετέρου να τους δοθεί η δυνατότητα να ανταποκριθούν στη σύγχρονη κοινωνική τους αποστολή.

Στις σημαντικότερες καινοτομίες που εισάγονται με το νέο σχέδιο νόμου συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων:

- Η πρόβλεψη περί σύνταξης τετραετούς ακαδημαϊκού – αναπτυξιακού προγράμματος από τα Α.Ε.Ι. που πιστεύεται ότι θα συμβάλει σημαντικά στη στήριξη και την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών τους λειτουργιών και στη μεσοπρόθεσμη διασφάλιση της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειάς τους.

- Η θέσπιση υποχρέωσης για κατάρτιση εσωτερικού κανονισμού σε κάθε ΑΕΙ προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία του και να ενισχυθεί η αυτονομία του.
- Η ανάδειξη των οργάνων διοίκησης των Α.Ε.Ι. μέσω άμεσης και συλλογικής συμμετοχής ομάδων της ακαδημαϊκής κοινότητας στην εκλογική διαδικασία.
- Ο επανακαθορισμός των βασικών λειτουργιών του ακαδημαϊκού ασύλου, ώστε αυτό να έχει αμιγώς ακαδημαϊκό χαρακτήρα.
- Η κοινωνική λογοδοσία των ΑΕΙ.
- Η ουσιαστική στήριξη στους φοιτητές από ασθενέστερα εισοδηματικά στρώματα καθώς και η σύνδεση των αποφοίτων με την κοινωνική πραγματικότητα.
- Η ενίσχυση της διαφάνειας στα ΑΕΙ, με την εφαρμογή της αρχής της δημοσιότητας σε όλες τις δραστηριότητές τους..
- Ο εξορθολογισμός των διαδικασιών για την εκλογή των μελών ΔΕΠ, ώστε να διασφαλίζεται όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αξιοκρατία και νομιμότητα.

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της σύγχρονης μεταβαλλόμενης πραγματικότητας εναρμονιζόμενο με τις διεθνείς κι ευρωπαϊκές πρακτικές. Φιλοδοξεί να θέσει το ελληνικό σύστημα Ανώτατης Εκπαίδευσης σε τροχιά εξέλιξης, ώστε αυτό να καταστεί πρωτοπόρο σε διεθνές επίπεδο. Επιδιώκει την ποιοτική αναβάθμιση της Ανώτατης Εκπαίδευσης έτσι ώστε να ανταποκριθεί στον πολυδιάστατο ρόλο που της αναλογεί για το αναπτυξιακό μέλλον της χώρας και ιδίως της νέας γενιάς της.

Για να καταστεί δε ευκολότερη η νομοτεχνική χρήση των ρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο νόμου, έχει καταβληθεί προσπάθεια οι ρυθμίσεις αυτές να έχουν σημεία αναφοράς στην υφιστάμενη νομοθεσία, ώστε να είναι δυνατή η κωδικοποίηση όλου του θεσμικού πλαισίου για την δομή και λειτουργία των Α.Ε.Ι., ή έστω, μέχρι να γίνει αυτό, η κωδικοποιημένη χρήση του.

Το σχέδιο νόμου έχει διαρθρωθεί σε κεφάλαια τα οποία καλύπτουν τις γενικές αρχές της δομής και λειτουργίας των Α.Ε.Ι., την αυτοδιοίκηση και την

οικονομική διαχείριση τους, τη διοικητική οργάνωση τους, θέματα που αφορούν σε προπτυχιακές σπουδές, και ειδικότερα θέματα που αφορούν συγκεκριμένα στα Πανεπιστήμια και στα μέλη Δ.Ε.Π..

Επί των άρθρων του σχεδίου νόμου

Στο πρώτο άρθρο εμπλουτίζεται και εξειδικεύεται η αποστολή των Α.Ε.Ι. με αναφορές στην ερευνητική συνεργασία και την προαγωγή της ισότητας. Αναδεικνύεται ο αναπτυξιακός και ερευνητικός τους χαρακτήρας, ως απαραίτητο συμπλήρωμα του μορφωτικού τους ρόλου. Παράλληλα τονίζεται ο ανθρωπιστικός χαρακτήρας της αποστολής λειτουργίας των Α.Ε.Ι..

Με το δεύτερο άρθρο οριοθετείται ο χώρος της Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς καθίσταται σαφής η διάκριση σε πανεπιστημιακό και τεχνολογικό τομέα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει το άρθρο 16 του Συντάγματος. Έτσι αποσαφηνίζεται το νομικό περιεχόμενο του όρου «Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα», ώστε να αναφέρεται τόσο στα Πανεπιστήμια όσο και στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, καθώς ο όρος αυτός έχει συνταγματική αναφορά και με τη ρύθμιση του ν. 2916/2001 είχε καταστεί προβληματικός.

Το τρίτο άρθρο περιλαμβάνει τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος του ακαδημαϊκού ασύλου. Με τη σχετική διάταξη ενισχύεται και αποσαφηνίζεται η κατοχύρωση του ακαδημαϊκού ασύλου για την προάσπιση αποκλειστικά ακαδημαϊκών ελευθεριών και του δικαιώματος στη γνώση και τη μάθηση στην ανώτατη παιδεία. Με τον τρόπο αυτό αποτρέπεται η κατάχρηση του ακαδημαϊκού ασύλου για πράξεις που δεν έχουν καμία σχέση με την ακαδημαϊκή λειτουργία των Α.Ε.Ι.. Οι αρμοδιότητες χειρισμού των σχετικών θεμάτων περιέρχονται πλέον στο Πρυτανικό Συμβούλιο για τα Πανεπιστήμια και το Συμβούλιο για τα Τ.Ε.Ι., καθώς το σχήμα της Επιτροπής Ασύλου ως ειδικού αρμοδίου οργάνου αποδείχθηκε μέχρι σήμερα αναποτελεσματικό.

Με το τέταρτο άρθρο αναδεικνύεται η υποχρέωση των Α.Ε.Ι. να καταρτίσουν και να υιοθετήσουν Εσωτερικό Κανονισμό. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι από τα

23 υφιστάμενα Πανεπιστήμια, μόλις τα 12 έχουν ήδη Εσωτερικό Κανονισμό και δυο ακόμη έχουν υποβάλλει το σχετικό κείμενο προς έγκριση στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της μη έγκαιρης υιοθέτησης Εσωτερικού Κανονισμού από τα Α.Ε.Ι., προβλέπεται η κατάρτιση πρότυπου Εσωτερικού Κανονισμού που ισχύει σε περίπτωση μη έγκαιρης υιοθέτησης του αντίστοιχου Κανονισμού από τα Α.Ε.Ι.. Παράλληλα, εάν τα Α.Ε.Ι. δεν συμμορφωθούν με τον πρότυπο Κανονισμό ή δεν εκπονήσουν τον δικό τους Κανονισμό, προβλέπονται κυρώσεις που συνίστανται στην μη έκδοση κρίσιμων διοικητικών πράξεων, μέχρι να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Παράλληλα, αυξάνονται σημαντικά τα θέματα τα οποία ρυθμίζονται με τους Εσωτερικούς Κανονισμούς, τονίζοντας ακόμη περισσότερο την αυτοδιοικητική φύση των Α.Ε.Ι..

Στο πέμπτο άρθρο καθιερώνεται ο τετραετής ακαδημαϊκός-αναπτυξιακός προγραμματισμός. Πρόκειται για ένα τετραετές πρόγραμμα με συγκεκριμένο περιεχόμενο για την ακαδημαϊκή και αναπτυξιακή δραστηριότητα του κάθε Α.Ε.Ι.. Ρυθμίζεται η διαδικασία ενεργοποίησης του προγραμματισμού αυτού, η οποία περιλαμβάνει τη συνεργασία των Α.Ε.Ι. με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο ορθολογισμός, ο ρεαλισμός, και η αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Με τον προγραμματισμό αυτό δημιουργείται ένα στέρεο πλαίσιο για την παροχή πλήρους οικονομικής και ακαδημαϊκής αυτοδιοίκησης στα Α.Ε.Ι., όπως αυτή εξειδικεύεται σε άλλες διατάξεις του σχεδίου νόμου. Δεδομένου ότι η καθιέρωση ενός τέτοιου συστήματος απαιτεί βασικές συστημικές αλλαγές στη λειτουργία των Α.Ε.Ι. για την έναρξη υλοποίησής του, λαμβάνεται μέριμνα για την ύπαρξη μεταβατικής περιόδου, ώστε να μην υπάρξουν προβλήματα. Εκτιμάται ότι χρονικό σημείο υποβολής των προτάσεων των Α.Ε.Ι. για τον πρώτο τετραετή ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό προγραμματισμό είναι ο Φεβρουάριος 2008.

Το έκτο άρθρο του σχεδίου νόμου προβλέπει την καθιέρωση ειδικής θέσης Γραμματέα σε κάθε Α.Ε.Ι., με αυξημένες διοικητικές και οικονομικές αρμοδιότητες, για την καλύτερη υποστήριξη των αρχών διοίκησης των Α.Ε.Ι..

Πρόκειται για την ικανοποίηση ενός παγίου αιτήματος της ακαδημαϊκής κοινότητας, που έχει εκφραστεί επανειλημμένως από τις Συνόδους Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων και Προέδρων των Τ.Ε.Ι., ώστε να μπορούν να έχουν έγκαιρη και έγκυρη τεχνοκρατική υποστήριξη κατά τη διαχείριση διοικητικών και οικονομικών θεμάτων των Α.Ε.Ι. Για το λόγο αυτό προβλέπονται αυξημένες αποδοχές για τις θέσεις αυτές ώστε να υπάρξει κίνητρο για έμπειρους τεχνοκράτες να ενδιαφερθούν. Επιπλέον περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για όσους κατέχουν τις ήδη υφιστάμενες θέσεις προϊσταμένων γραμματείας στα Α.Ε.Ι., οι οποίες θα καταργηθούν με τον διορισμό των Γραμματέων.

Στο έβδομο άρθρο περιλαμβάνονται ρυθμίσεις οικονομικού περιεχομένου που ουσιαστικά θεμελιώνουν την οικονομική αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι. Κατ' αρχήν, προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς τον έλεγχο σκοπιμότητας και νομιμότητας των δαπανών των Α.Ε.Ι.. Κύρια καινοτομία αποτελεί η παροχή δημοσιονομικής αυτοδιοίκησης στα Α.Ε.Ι. με δυνατότητα μεταφοράς πόρων, από έτος σε έτος, στα πλαίσια του τετραετούς προγραμματισμού, και από ένα κωδικό προϋπολογισμού σε άλλο, σε ποσοστό 20%. Παράλληλα, καθιερώνεται η δυνατότητα πόρων από ένα Α.Ε.Ι. σε άλλο, πάντα στα πλαίσια των τετραετών προγραμματισμών, όταν διαπιστώνεται ολιγωρία στην υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται ιδιαίτερα ευέλικτη η δημοσιονομική διαχείριση των Α.Ε.Ι. ενόψει της σύνθετης και ιδιαίτερα κρίσιμης αποστολής τους. Επιπλέον καθιερώνει σύστημα εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου για τη πληρέστερη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στα οικονομικά των Α.Ε.Ι..

Το όγδοο άρθρο ενισχύει το δημοκρατικό χαρακτήρα της διοικητικής λειτουργίας των Α.Ε.Ι καθώς προβλέπει νέα ρύθμιση της διαδικασίας εκλογής των αρχών διοίκησης των Ιδρυμάτων και των οργάνων διοίκησης των Τμημάτων, με καθιέρωση του συστήματος της καθολικής ψηφοφορίας των φοιτητών και του υπολογισμού του βάρους της ψήφου τους, με συγκεκριμένα ποσοστά, ανεξάρτητα από την προέλευσή τους. Για την αποφυγή τυχόν

αιφνιδιασμών, και με δεδομένη τη χρονική στιγμή διενέργειας των εκλογών, κατά τις διατάξεις του Ν. 3443/2006, προβλέπεται ότι οι διατάξεις του όγδοου άρθρου θα τεθούν σε ισχύ από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Με το ένατο άρθρο παρέχεται η δυνατότητα στα Α.Ε.Ι. να προβούν σε διοικητική αναδιάρθρωση για να δημιουργήσουν Σχολές που να περιλαμβάνουν Τμήματα ομοιογενούς γνωστικού αντικειμένου. Παράλληλα καθορίζεται η διαδικασία για τη δημιουργία νέων τμημάτων ώστε αυτά να στηρίζονται σε ορθολογικά και τεχνοκρατικά κριτήρια, ακαδημαϊκού χαρακτήρα, που θα διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα τους. Έτσι θα αποφευχθεί το ατυχές προηγούμενο της αθρόας δημιουργίας Τμημάτων ανά την χώρα, χωρίς κάποιο προγραμματισμό, που οδήγησε σε υπερβολικά μεγάλο αριθμό νέων Τμημάτων, των οποίων η σκοπιμότητα ύπαρξης δεν είχε ακαδημαϊκή διάσταση.

Στο δέκατο άρθρο καθιερώνεται τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ της Γενικής Συνέλευσης Τμήματος για θέματα που αφορούν στα Τμήματα των Α.Ε.Ι..

Στο ενδέκατο άρθρο θεσμοθετείται η Επιτροπή Δεοντολογίας στα Α.Ε.Ι., ως θεματοφύλακας της τήρησης και εφαρμογής κανόνων δεοντολογίας με σύνθεση που διασφαλίσει τη συμμετοχή της ακαδημαϊκής ηγεσίας του κάθε ιδρύματος.

Με το δωδέκατο άρθρο προβλέπεται η δημιουργία υπηρεσιών συμβουλευτικής και στήριξης των φοιτητών σε ακαδημαϊκό και ψυχολογικό επίπεδο, για την αντιμετώπιση δυσκολιών στις σπουδές τους. Τα μέλη του διδακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. έχουν σημαντικό ρόλο στην παροχή αυτών των υπηρεσιών ως σύμβουλοι σπουδών. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύεται εμπράκτως το ενδιαφέρον της ελληνικής πολιτείας για την ακαδημαϊκή πορεία των φοιτητών και τη δημιουργία των βέλτιστων συνθηκών για την πρόοδο τους.

Στο δέκατο τρίτο άρθρο παρέχονται μορφές οικονομικής ενίσχυσης για τους φοιτητές. Αυτές συνίστανται σε ανταποδοτικές υποτροφίες για φοιτητές που παρέχουν έργο στο Α.Ε.Ι. και στη δυνατότητα για λήψη άτοκων δανείων για φοιτητές που έχουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα, με ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής. Με τον τρόπο αυτό, καταβάλλεται προσπάθεια να διευρυνθεί η οικονομική δυνατότητα για σπουδές, σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται σοβαρή οικονομική αδυναμία, η οποία λειτουργεί ανασταλτικά για την ακαδημαϊκή πρόοδο των φοιτητών.

Το δέκατο τέταρτο άρθρο περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις για τον καθορισμό της ανώτατης διάρκειας σπουδών. Ειδικότερα καθιερώνεται ο κανόνας της προσαύξησης κατά 100% του ελάχιστου αριθμού εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, με δυνατότητα κατ' εξαίρεση παράτασης για δυο εξάμηνα. Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα για διακοπή και επανέναρξη σπουδών για ειδικούς λόγους, ενώ με την ίδια διάταξη ρυθμίζεται το ζήτημα των «αιωνίων φοιτητών», καθώς υπάρχει πρόβλεψη όσους φοιτητές που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου έχουν ξεπεράσει το χρονικό όριο σπουδών, να τις ολοκληρώσουν σε 5 έτη. Ρυθμίζεται τέλος το καθεστώς απώλειας της φοιτητικής ιδιότητας σε κάθε περίπτωση. Για να μην υπάρξει κάποιο πρόβλημα ως προς την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, διευκρινίζεται ότι οι ρυθμίσεις του ισχύουν από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Κατά το δέκατο πέμπτο άρθρο οι γενικές συνελεύσεις των Τμημάτων θα ορίσουν τους καταλόγους των δωρεάν διανεμομένων συγγραμμάτων, και παράλληλα ρυθμίζεται το σχετικό δικαίωμα των φοιτητών. Προβλέπεται διαδικασία κοστολόγησης των συγγραμμάτων αυτών, για λόγους δημοσιονομικής εξυγίανσης του σχετικού συστήματος αλλά και υποχρέωση των διδασκόντων στα Α.Ε.Ι. να παρέχουν διάγραμμα μελέτης στους φοιτητές, ώστε να καθίσταται αποτελεσματικότερη και διαφανέστερη η εκπαιδευτική διαδικασία.

Στο δέκατο έκτο άρθρο ορίζεται ρητά η ελάχιστη διάρκεια ακαδημαϊκού εξαμήνου σε δεκατρείς εβδομάδες, σε συνάρτηση με τον ελάχιστο αριθμό

πιστωτικών μονάδων, σύμφωνα με το σύστημα που καθιερώθηκε με τον ν. 3374/2005. Οι πιστωτικές μονάδες έτσι ανάγονται στο βασικό κριτήριο ακαδημαϊκής προόδου, με καθορισμό ελάχιστου χρονικού ορίου ανά εξάμηνο, προσαρμόζοντας έτσι την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση στις απαιτήσεις της διαδικασίας για την καθιέρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Και στην περίπτωση του άρθρου αυτού, για να μην υπάρξει κάποιο πρόβλημα ως προς την εφαρμογή των διατάξεων του, διευκρινίζεται ότι οι ρυθμίσεις του ισχύουν από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Το δέκατο έβδομο άρθρο καθιερώνει τη δυνατότητα οργάνωσης ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο.

Το δέκατο όγδοο άρθρο προβλέπει και εξειδικεύει την υποχρέωση των Α.Ε.Ι. για δημοσιοποίηση των εγγράφων της ακαδημαϊκής και διοικητικής τους λειτουργίας, σε δικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται δυνατή η πρόσβαση κάθε ενδιαφερομένου στα σχετικά έγγραφα και θωρακίζεται θεσμικά η διαφάνεια στη λειτουργία των Α.Ε.Ι..

Το δέκατο ένατο άρθρο ολοκληρώνει την βασική πολιτική επιλογή για διαφάνεια στην ανώτατη εκπαίδευση καθώς ρυθμίζει την κοινωνική λογοδοσία των Α.Ε.Ι. ενώπιον του αντιπροσωπευτικότερου οργάνου κοινωνικού ελέγχου, της Βουλής, με συζήτηση των πεπραγμένων τους, όπως αυτά αποτυπώνονται στους ετήσιους απολογισμούς τους, σε δημόσιες συνεδριάσεις.

Στο εικοστό άρθρο προσδιορίζονται και ενισχύονται οι αρμοδιότητες της Κοσμητείας κατά τρόπο που να καταστήσουν το όργανο αυτό ενεργό, καθώς σε πολλές περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί ότι η λειτουργία του έχει ατονήσει στα πλαίσια της ακαδημαϊκής διοίκησης των Πανεπιστημίων.

Με το άρθρο είκοσι ένα καθιερώνεται τεκμήριο αρμοδιότητας της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης κάθε Τμήματος για θέματα αμιγούς ακαδημαϊκής φύσεως που αφορούν στο Τμήμα.

Με το άρθρο είκοσι δυο επαναπροσδιορίζεται η εκπροσώπηση των φοιτητών στα διάφορα πανεπιστημιακά όργανα και καθορίζεται η χρονική διάρκεια και η διαδικασία ορισμού των εκπροσώπων των φοιτητών, κατά τρόπο που να επιτρέπει την ομαλή και σταθερή εκπροσώπηση τους, απαλείφοντας σχετικές αβεβαιότητες που κατά καιρούς έχουν σημειωθεί στις σχετικές διαδικασίες.

Το άρθρο είκοσι τρία προβλέπει την δημιουργία ενιαίων και αυτοτελών γνωστικών αντικειμένων των μελών Δ.Ε.Π., έτσι ώστε να είναι σαφής η επιστημονική εξειδίκευση του καθενός και να μην δημιουργούνται προϋποθέσεις «φωτογραφικών» προκηρύξεων θέσεων. Παράλληλα προβλέπεται διαδικασία μετατροπής των γνωστικών αντικειμένων των ήδη υπηρετούντων μελών Δ.Ε.Π. ώστε να προσαρμοστούν στις ανωτέρω προδιαγραφές. Τέλος, ως ένα ακόμη στοιχείο ενίσχυσης της διαφάνειας στη λειτουργία των Α.Ε.Ι. ρυθμίζεται η διαδικασία της προκήρυξης θέσεων Δ.Ε.Π. στο διαδίκτυο.

Με το εικοστό τέταρτο άρθρο εισάγεται ρύθμιση ώστε στα εκλεκτορικά σώματα για την εκλογή μελών Δ.Ε.Π., οι συμμετέχοντες εκλέκτορες να προέρχονται κατά το 1/3 από άλλο Τμήμα ή Α.Ε.Ι., με προϋπόθεση την ταύτιση ή τη συνάφεια του γνωστικού αντικειμένου. Έτσι δημιουργούνται συνθήκες διαδικασίας εκλογής που μειώνουν σημαντικά τη δυνατότητα μεροληπτικών κρίσεων από μέλη Δ.Ε.Π. που ανήκουν όλα στο ίδιο Τμήμα. Παράλληλα ρυθμίζονται διαδικαστικά θέματα της εισηγητικής έκθεσης στα πλαίσια της διαδικασίας εκλογής μελών Δ.Ε.Π. αλλά και θέματα συγκρότησης εκλεκτορικών σωμάτων με σύνθεση που δεν θα μεταβάλλεται αδικαιολόγητα ούτε θα καθυστερεί η σύγκληση τους επ' αόριστον.

Το εικοστό πέμπτο άρθρο αποτελεί τον πυρήνα της ακαδημαϊκής αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι. καθώς καθιστά τους Πρυτάνεις αποκλειστικά υπεύθυνους για το διορισμό των μελών Δ.Ε.Π. , προβλέποντας για τον

Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ρόλο αποκλειστικά ελεγκτικό, που ασκείται είτε κατόπιν προσφυγής είτε αυτεπάγγελτα, αλλά μετά την πράξη διορισμού. Έτσι τα Α.Ε.Ι. αποκτούν τις αρμοδιότητες αλλά και τις ευθύνες νομιμότητας που το Σύνταγμα προδιαγράφει για αυτά. Παράλληλα εξορθολογίζεται το σύστημα προκήρυξης θέσεων μελών Δ.Ε.Π. που κενώνονται για κάθε αίτια.

Στο εικοστό έκτο άρθρο εξειδικεύονται τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών ΔΕΠ, αναδεικνύοντας ως κανόνα το καθεστώς της πλήρους απασχόλησης για τα μέλη Δ.Ε.Π.. Θεσπίζονται κυρώσεις για μέλη ΔΕΠ που παραβαίνουν τα καθήκοντα τους και τις υποχρεώσεις τους. Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα μελών Δ.Ε.Π. που αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε θέσεις και έργα, όπου η εμπειρία τους και οι γνώσεις τους θα είναι χρήσιμες. Στην ίδια διάταξη θεσπίζεται η δυνατότητα ερευνητών να διδάξουν σε Α.Ε.Ι. ως επισκέπτες καθηγητές ή να κρίνουν διδακτορικές διατριβές, αξιοποιώντας έτσι την επιστημονική γνώση τους. Τέλος, αλλάζει το νομικό καθεστώς της μετακίνησης των μελών Δ.Ε.Π. από Α.Ε.Ι. σε Α.Ε.Ι. καθώς τίθεται ως στοιχείο σε αυτή τη διαδικασία η ακαδημαϊκή κρίση.

Το άρθρο είκοσι επτά μεταρρυθμίζει ριζικά το καθεστώς μελών Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στα δεδομένα του τετραετούς ακαδημαϊκού - αναπτυξιακού προγραμματισμού. Παράλληλα καθιστά το καθεστώς αυτό ιδιαίτερα εξαιρετικό, σε συνδυασμό με τη ρύθμιση του προηγούμενου άρθρου. Έτσι παρέχεται ορθολογικά πλέον η δυνατότητα στα μέλη Δ.Ε.Π. των Πανεπιστημίων να μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε θέσεις του Δημόσιου Τομέα.

Το εικοστό όγδοο άρθρο προβλέπει τη κωδικοποίηση όλης της νομοθεσίας περί Α.Ε.Ι., κάτι ιδιαίτερα χρήσιμο, δεδομένου του πολύπλοκου χαρακτήρα της που αναδείχθηκε ανωτέρω.

Τέλος στο εικοστό ένατο άρθρο ορίζεται η ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου.

Για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων θεμάτων προτείνεται η ψήφιση από την Εθνική Αντιπροσωπεία του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, οι ρυθμίσεις του οποίου προκαλούν δαπάνες σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού σύμφωνα με την Ειδική Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Οι Υπουργοί

**Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης
& Αποκέντρωσης**

Οικονομίας & Οικονομικών

Προκόπιος Παυλόπουλος

Γεώργιος Αλογοσκούφης

Ανάπτυξης

Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων

Δημήτριος Σιούφας

Μαριέττα Γιαννάκου